

tudor ulmanu

scrie pe pereți cu cărbune

cluj-napoca 2022

Mărturisitorii: Tudor Ulmanu

„Tudor Ulmanu. E pseudonimul tânărului scriitor Teodor Plop, originar din județul Hotin (Mămăliga – n. n.). A publicat în suplimentul de Duminică al ziarului „Tribuna“ (Cernăuți).

I s-au publicat poezii în revista „Junimea literară“, în foiletonul ziarului „Glasul Bucovinei“, în „Îndrumarea“, „Răboj“, „Spectatorul“ și în „Cronica românească” în Cernăuți.

Lucrează la un ciclu de poezii. Studiază dreptul la Universitatea Cernăuți“ (*Junimea literară*, nr. 1-6/1932, p. 240).

Iconar incontestabil, și încă dintre cei salutați de Iancu Nistor cu dreptul de auto-prezentare în coloanele „Junimii literare”, Tudor Ulmanu „aprinde-n vatră și în cețuri lumină sclipindă / și trage grele zăvoare la tindă”, „șterge praful de pe icoane, / fluieră, citește zacoane / și scrie pe pereți cu cărbune”, în vreme ce „cântă melodii de îngeri neștiute”.

Universul său, învăluit de „rochia de zăpezi cu cercuri albastre”, peste care „noaptele cresc câteodată

vrăjmaș ca din tăciune”, este cel al „neamului poeticesc” bucovinean, plin de aleanuri și de năzuințe, de lut și de cosmicitate, în care poetul, încercând să se cunoască prin dimensiunile sale umane, ridică ochii spre cer „și scrie pe pereți cu cărbune” (**I. D.**).

Înăuntru

În palmă am atât noroc
și-n viață-atât pustiu,
în suflet am divinul foc
să nu mai fiu.

În ochi îmi ard nisipuri mari
ca-n melodrame sfinte;
închid în mine glasuri tari
și nu trec înainte.

Tăcerea cu-aureole reci
îmi umple casa;
beau negre vinuri și de veci
mi-e albă masa.

(*Crai Nou*,
Nr. 2/1933, p. 6)

Toamnă

Cad foi cu foşnet prin înalte limpezimi
din mărul clătinat cu albe rotunzimi.
Mireasma împrejur molatec se desface
şi umbrele pieziş s-au aşternut de pace,
iar soarele – obraz în perina albastră –
se oglindeşte lung în ochiuri de fereastră.
Cad foi cu foşnet prin înalte limpezimi.

Spre zare aş porni, dar n-am un spic de strâns,
căci bobul aruncat neîncolţit s-a stins;
străin ascult rumori cum vin din vii acum
şi-n luminiş înalt din palele de fum
cu mâna mea ca-n vis paharul cu nou vin
drept pricestanie spre suflet îl închin...

Spre zare aş porni, dar n-am un spic de strâns.

*(Junimea Literară,
Nr. 7-12/1932, pp. 240, 241)*

Altă toamnă

Pe după cari păinjenișuri să mă caut
cu al acestei zile languroase flaut?

Sunt scris nedeslușit în toamnele regale
și în trecut cobor ca în dumbrăvi de jale.

În orizonturi joase fumegă lumina;
pe umeri molcum sângeră grădina.

(*Crai Nou*,
Nr. 1/1933, p. 6)

Iarna

Plângi cu pământul
sau cu pomul din care rupe vântul.
Aprinde-n vatră și în cețuri lumină sclipindă
și trage grele zăvoare la tindă.

Lungi, albe viscole bat,
ochiul prin care vedeai cum trece soarele
devine mat.

Noapțile cresc câteodată vrăjmaș ca din tăciune;
dar tu șterge praful de pe icoane,
flurieră, citește zacoane
și scrie pe pereți cu cărbune.

*(Junimea literară,
nr. 1-6/1932, p. 241)*

Peisaj liric

în noaptea dintre noi a răsărit o stea
și-am ridicat paharele-n lumina-i sfântă,
să știu iubirea cum binecuvânta;
și-ți scânteia veștmântu-n tremur lung de nea.

Dar clipa înflorită alb pe-un vrej de vis
își fumegă năvalnic prețul nalt de clipă
și stai îndurerat pe-un drum abia deschis
că dragostea e numai o baterie de-aripă.

*(Junimea Literară,
Nr. 7-12/1932, p. 241)*

Epitaf iubirii

Rochia de zăpezi cu cercuri albastre
nu mai vine printre glastre,
mâna ei cu stele
în pletele mele
nu-i acum.

Urcă fum,
coarda de aur nu sună
am murit împreună.

*(Junimea literară,
nr. 1-3/1933, p. 46)*

Amar

Din florile albe-ale visului am împletit cununi
pentru tâmplele tale, morțile mele și pentru minuni.

Tăcerea naltă din flaute nevăzute
îmi cântă melodii de îngeri neștiute,

dar m-am ales la tine cu gesturi în gol
și păru-mprăștiat, în răs, de Aeol.

*(Junimea literară,
nr. 4-6/1933, p. 84)*

Pentru mine

Mă plec neliniștitelor vreri
Cu neînțelese adieri

Fluierul vieții agonizează
Și n-am trecut de-amiază.

Tăcerea mi-acoperă fața
În privire îmi pâlپâie viața.

*(Junimea literară,
nr. 5-7/1935, p. 193)*

Sfârșit

Prea străveziile garoafe lin
Se-nalță, să-mi sfințească amintirea,
ci eu le-nchid în bezna din privirea
unui romantic în declin.

Mănușa albă și dumnezeirea
din ochi, pierdutu-s-au
și ramurile scuturatu-s-au
ca și iubirea.

*(Junimea literară,
nr. 5-7/1935, p. 193)*

REFERINȚE CRITICE:

Mircea Streinul

Tudor Plop-Ulmanu

Frunza elegiacă

„Frunză elegiacă” a lui Tudor Plop-Ulmanu a apărut, la ediția a doua, mult întregită. Prima apăruse în Colecția „Iconar”, acum câțiva ani. Tudor Plop-Ulmanu, care e basarabean, introduce, prin volumul său, literatura tânără a provinciei sale în literatura întregii țări. Deși mai sunt dibuieli în lirica lui Tudor Plop-Ulmanu, totuși ea are un contur propriu, o viziune, care nu e împrumutată.

Reproduc câteva fragmente:

„liniștea îmi stă pe frunte ca o coroană de aur”

„Basarabia, / cuvânt cu patru a, / ca o biserică / cu patru turle albe / pe zărilor istoriei, / căreia nu știu cine / i-a furat clopotul”

și

„Eu știu că ai să revii prin largi zăpezi,
când soarele va lumina episcopal,

să-mi bați prelung la poarta de cristal,
ca să-ți deschid trecutul cu amiezi”

(*Buna Vestire*,
Nr. 78/1937, p. 2)

Cuprins

Mărturisitorii: Tudor Ulmanu 2

Înăuntru 4

Toamnă 5

Altă toamnă 6

Iarna 7

Peisaj liric 8

Epitaf iubirii 9

Amar 10

Pentru mine 11

Sfârșit 12

REFERINȚE CRITICE: 13

Mircea Streinul: Tudor Plop-Ulmanu – *Frunză elegiacă*

14